
FINESSE II

Rodzina w środowisku życia
codziennego. Skala oceny
świadczeń WI

R. A. McWilliam

2011

Siskin Children's Institute, Chattanooga,
Tennessee, USA

Wersja oryginalna opublikowana w 2000 r.

Wskazówki do wypełnienia ankiety:

przed zaznaczeniem własnej odpowiedzi prosimy najpierw przeczytać wszystkie opisy zawarte w danym punkcie. Na skali powyżej opisów należy zakreślić liczbę, która najlepiej odzwierciedla **typową praktykę** - sytuację, z którą Państwo mają styczność. Na skali poniżej opisów należy zakreślić liczbę wskazującą to, jak Państwo chcieliby, aby usługi wczesnej interwencji wyglądały (**idealna praktyka**).

W miejscu poniżej pytania „Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?” prosimy o krótki komentarz (1-2 zdania). Z góry dziękujemy za wypełnienie ankiety 😊

1. Opis programu WI w materiałach pisemnych/drukowanych (broszurach, ulotkach itp.)

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Materiały pisemne wyłącznie opisują świadczenia skierowane tylko do dziecka, takie jak terapie i instruktaż.		Materiały pisemne kładą nacisk na świadczenia skierowane tylko do dziecka, takie jak terapie i instruktaż.		Materiały pisemne wspominają o emocjonalnych, informacyjnych i materialnych możliwościach wsparcia rodziny.		Materiały pisemne kładą nacisk na emocjonalne, informacyjne i materialne możliwości wsparcia rodziny.
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

2. Pierwszy kontakt w sprawie skierowania do wczesnej interwencji/ wczesnego wspomagania rozwoju.

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Osoba przeprowadzająca wstępną rozmowę w sprawie skierowania opisuje program wyłącznie odnosząc się do terapii i instruktażu dotyczącego dziecka.		Osoba przeprowadzająca wstępną rozmowę w sprawie skierowania opisuje program przede wszystkim odnosząc się do skierowanej do dziecka interwencji.		Osoba przeprowadzająca wstępną rozmowę w sprawie skierowania opisuje program przede wszystkim odnosząc się do skierowanej do dziecka interwencji, a także wspomina o wsparciu dla rodziny.		Osoba przeprowadzająca wstępną rozmowę w sprawie skierowania opisuje program przede wszystkim jako wsparcie dla rodziny.
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

3. Przyjęcie do programu

Typowa praktyka

1

2

3

4

5

6

7

Nie stosuje się **żadnej systematycznej metody**, aby określić możliwości/ zasoby rodziny.

Rodzina **jest pytana** o swoje problemy/ trudności, priorytety i możliwości.

Z rodziną **przeprowadza się rozmowę**, aby ustalić, jakie otrzymuje wsparcie i jakie ma możliwości.

Opracowuje się tzw. **ekomapę** (mapę źródła zasobów środowiskowych), aby określić instytucjonalne i nieformalne źródła wsparcia rodziny i osób zamieszkałych z dzieckiem.

1

2

3

4

5

6

7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

4. Formy wsparcia

Typowa praktyka

1

2

3

4

5

6

7

Jedynymi źródłami wsparcia, jakie uwzględnia się przy opracowaniu indywidualnego programu WI są jego **bezpośredni opiekunowie i otrzymane wcześniej świadczenia/ usługi**.

Określone zostają **instytucjonalne i nieformalne formy wsparcia, bez wskazania**, jak duży wymiar ma każde z nich.

Stosuje się **ustną lub pisemną ankietę**, która służy do określenia form wsparcia rodziny, **ze wskazaniem** poziomu wsparcia każdej z nich.

Stosuje się tzw. **ekomapę**, aby ustalić źródła wsparcia, takie jak członkowie dalszej rodziny, przyjaciele, sąsiedzi, wspólnoty religijne, specjaliści i zasoby finansowe, ze wskazaniem poziomu wsparcia każdego z nich.

1

2

3

4

5

6

7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

5. Ocena potrzeb

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Ocena potrzeb ograniczona jest do minimum. Do planowania interwencji używa się przede wszystkim wyników testów .		Oprócz testów, przeprowadzana jest formalna ocena potrzeb służąca zaplanowaniu interwencji.		Codziennie, rutynowe czynności są brane pod uwagę, ale ocena dotyczy bardziej obszarów rozwoju dziecka .		Niezależnie od testów, metodami niesformalizowanymi określa się zaangażowanie, niezależność i relacje społeczne dziecka przy wykonywaniu codziennych czynności rutynowych .

1
Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

6. Potrzeby rodziny

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Rodzinę pyta się o jej potrzeby.		Rodzina wypełnia ankietę na temat swoich potrzeb.		Potrzeby rodziny określane są w sposób niesformalizowany, bez pytania wprost rodziny o jej potrzeby i pragnienia zmian w życiu.		Potrzeby rodziny określane są przede wszystkim w sposób niesformalizowany lub w częściowo ustrukturyzowany wywiad na temat codziennych czynności rutynowych, oraz poprzez zadane wprost pytania o potrzeby i pragnienia zmian w życiu.

1
Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

7. Zadowolenie z przebiegu codziennych, rutynowych czynności w domu

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Rodziny nie pyta się o zadowolenie z przebiegu codziennych, rutynowych czynności przy planowaniu interwencji.		Specjaliści decydują, jakie czynności rutynowe dobrze służą rodzinie.		Rodzinę pyta się o zadowolenie z przebiegu codziennych, rutynowych czynności, ale nie mierzy się poziomu zadowolenia.		Rodzinę prosi się o ocenę poziomu zadowolenia z przebiegu każdej czynności na skali od 1 (negatywna) do 5 (pozytywna).
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

8. Zindywidualizowane cele/zamierzenia/efekty

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Niemal wszystkie plany terapii wskazują wyłącznie cele dla dziecka, które nie określają jego uczestnictwa, całkowicie zaś brakuje celów dla rodziny.		Plany wskazują cele dla dziecka, które nie określają szczegółowo jego zaangażowania, uczestnictwa a także cele dla rodziny.		Plany wskazują mniej niż 6 celów , z których część bazuje na zaangażowaniu/ modelu uczestnictwa dziecka , a także kilka celów dla rodziny.		Plany wskazują od 6 do 12 celów , z których część bazuje na zaangażowaniu/ modelu uczestnictwa dziecka , a część to cele dla rodziny.
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

9. Szczegółowość celów/ rezultatów

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Cele dla dziecka nie wskazują docelowego zachowania , a jedynie obszar rozwoju (np. Janek będzie się komunikował).		Cele dla dziecka wskazują zachowanie, ale nie podają kryteriów stopnia jego opanowania i generalizacji, ani ram czasowych.		Cele dla dziecka wskazują zachowanie i podają kryteria stopnia jego opanowania, ale nie - generalizacji, ani ram czasowych.		Cele dla dziecka wskazują zachowanie i podają kryteria stopnia jego opanowania, oraz generalizacji, a także ram czasowych.
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

10. Decyzje pod kątem doboru usług/ rodzajów terapii

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Świadczenia dobierane są na podstawie diagnozy i stwierdzonych u dziecka opóźnień.		Świadczenia dobierane są na podstawie celów/zamierzeń/ rezultatów, a specjaliści dobierani są do dopasowanych do celów obszarów rozwoju.		Świadczenia dobierane są poczynając od wiodącego terapeuty odpowiedzialnego za daną rodzinę, do którego dobierani są kolejni członkowie zespołu, tak aby każdy plan WI realizował zespół wielospecjalistyczny.		Świadczenia dobierane są poczynając od wiodącego terapeuty odpowiedzialnego za daną rodzinę, do którego – zgodnie z ustalonymi celami - dobierani są tylko niezbędni członkowie zespołu.
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

11. Transdyscyplinarność interwencji prowadzonej w warunkach domowych (napisz ND, jeśli nie dotyczy)

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Z rodziną w różnym czasie pracuje dwóch lub więcej terapeutów, którzy w niewielkim stopniu się ze sobą kontaktują.		Z rodziną w różnym czasie pracuje dwóch lub więcej terapeutów, którzy się między sobą komunikują.		Jeden terapeuta ma najwięcej kontaktu z rodziną, pozostali odbywają osobne wizyty.		Jeden wiodący terapeuta pracuje z rodziną w razie potrzeby konsultując się ze specjalistami z innych dziedzin.
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

12. Przebieg wizyt domowych

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Podczas wizyty terapeuta pracuje bezpośrednio z dzieckiem.		Podczas wizyty terapeuta demonstruje rodzinie metody/techniki , a rodzina przede wszystkim obserwuje.		Podczas wizyty terapeuta przede wszystkim udziela rodzinie konsultacji/ trenuje ją w zakresie funkcjonalnych umiejętności dziecka, bez uwzględnienia potrzeb rodziny.		Podczas wizyty terapeuta przede wszystkim udziela rodzinie konsultacji/ trenuje ją w zakresie funkcjonalnych umiejętności dziecka lub realizacji potrzeb rodziny.
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

13. Plan wizyty domowej

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Plan wizyty domowej to zaplanowane przez terapeutę zadania pracy z dzieckiem.		Plan wizyty domowej to mieszanka pracy terapeuty z dzieckiem i jego rozmowy z rodziną.		Plan wizyty domowej jest prawie całkowicie zdeterminowany celami ustalonymi w planie interwencji.		Plan wizyty domowej dotyczy realizacji celów funkcjonalnych, ale rodzina ma możliwość ustalenia planu wizyty.

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

14. Uczenie się dorosłych i konsultacje/ coaching

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Terapeuta odwiedzający rodzinę określa, jakie są jej potrzeby, mówi rodzinie, co należy zrobić i ocenia jej osiągnięcia w przeprowadzeniu interwencji.		Terapeuta odwiedzający rodzinę proponuje pracę nad określonymi przez specjalistów potrzebami.		Terapeuta odwiedzający rodzinę proponuje pracę nad określonymi przez rodzinę potrzebami, przy czym wkład rodziny jest niewielki.		Razem z rodziną terapeuta dzieli się informacjami o potrzebach, możliwych interwencjach i powodzeniu już zastosowanych metod.

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

15. Konsultacja z rodziną

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Ustalanie zakresu interwencji polega przede wszystkim na tym, że terapeuta mówi rodzinie, co powinna próbować zrobić.		Ustalanie zakresu interwencji polega przede wszystkim na tym, że terapeuta proponuje rodzinie działania.		Ustalanie zakresu interwencji polega przede wszystkim na tym, że terapeuta proponuje rodzinie działania prosząc ją o własne zdanie .		Ustalanie zakresu interwencji polega przede wszystkim na tym, że terapeuta zadaje pytania rodzinie, m.in. Czy już próbowaliście _____?

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

16. Instruktaż dla opiekunów

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Specjalista wczesnej interwencji pracuje z dzieckiem podczas instruktażu, prawie bez omawiania , tego co robi.		Specjalista wczesnej interwencji pracuje z dzieckiem podczas instruktażu, wyjaśniając , co robi.		Instruktażom towarzyszy wymiana zdań pomiędzy specjalistą wczesnej interwencji i opiekunem, jednak bez wcześniejszego wyjaśnienia znaczenia danej umiejętności .		Instruktaż poprzedzony jest rozmową o zastosowaniu umiejętności w codziennych, rutynowych czynnościach, także podczas jego trwania terapeuta i opiekun omawiają interwencję.

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

17. Przebieg wizyt w placówce

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Specjalista wczesnej interwencji pracuje bezpośrednio z dzieckiem nad umiejętnościami, które mogą, ale nie muszą, mieć zastosowanie w codziennych aktywnościach w grupie/klasie.		Specjalista wczesnej interwencji pracuje bezpośrednio z dzieckiem nad umiejętnościami, które są dopasowane do rutynowych aktywności w klasie , ale poświęca niewiele czasu na konsultacje i udzielanie wskazówek nauczycielom/opiekunom.		Specjalista wczesnej interwencji udziela konsultacji i wskazówek nauczycielom/opiekunom na temat interwencji, które są dopasowane do rutynowych aktywności w klasie, ale niewiele czasu poświęca na instruktaż.		Specjalista wczesnej interwencji udziela konsultacji i wskazówek nauczycielom/opiekunom na temat interwencji, które są dopasowane do rutynowych aktywności w klasie, przeprowadzając instruktaż.
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

18. Praca z rodziną

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Specjaliści wczesnej interwencji traktują rodzinę przyjaźnie i z szacunkiem, ale nie wspierają jej w podejmowaniu decyzji dotyczących dziecka , nie zajmują się jej potrzebami, ani nie wyznaczają jej roli w ustalaniu i realizacji planu WI.		Specjaliści wczesnej interwencji traktują rodzinę przyjaźnie i z szacunkiem, wspierają ją w podejmowaniu decyzji dotyczących dziecka, jednak nie zajmują się jej potrzebami , ani nie wyznaczają jej roli w ustalaniu i realizacji planu WI.		Specjaliści wczesnej interwencji traktują rodzinę przyjaźnie i z szacunkiem, wspierają ją w podejmowaniu decyzji dotyczących dziecka, zajmują się jej potrzebami, ale nie wyznaczają jej roli w ustalaniu i realizacji planu WI.		Specjaliści wczesnej interwencji traktują rodzinę przyjaźnie i z szacunkiem, wspierają ją w podejmowaniu decyzji dotyczących dziecka, zajmują się jej potrzebami, oraz wyznaczają jej rolę w ustalaniu i realizacji planu WI.
1	2	3	4	5	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

19. Cele oceny dziecka i skierowanej do niego interwencji

Typowa praktyka

1	2	3	4	5	6	7
Ocena dziecka i stosowane formy interwencji skupiają się na opanowaniu przez dziecko umiejętności wypunktowanych w testach mierzących poziom rozwoju dziecka i programach terapii/ edukacyjnych.		Uwaga skupia się na opanowaniu przez dziecko funkcjonalnych umiejętności wypunktowanych w kalendarzach rozwoju i testach. testach mierzących poziom rozwoju dziecka i programach terapii/ edukacyjnych.		Uwaga skupia się na zaangażowaniu dziecka, jego niezależności i relacjach społecznych, ale niekoniecznie w kontekście codziennych, rutynowych czynności.		Uwaga skupia się na ocenie zaangażowania dziecka, jego niezależności i relacjach społecznych, ale niekoniecznie w kontekście codziennych, rutynowych czynności.
1	2	3	4	7	6	7

Idealna praktyka

Jeżeli występuje rozbieżność pomiędzy praktyką typową a idealną, z czego ona wynika?

Tłumaczenie: Maria Libura